

ВЪПРОСИ И ОТГОВОРИ

Информационен ден по Програма LIFE, 7 юли 2022 г.

Предварително зададени при регистрация

№	Въпрос	Отговор
1	Има ли одобрени проекти от България по процедурите, които бяха пуснати и затвориха в началото на годината?	Европейската комисия е в процес на оценка на резервните проектни предложения. Информацията относно окончателно одобрените проекти по покана LIFE 2021 все още няма.
2.	Намалява ли шансовете за успех ако проект кандидатства с тема, която е различна от приоритетните цели на всяка area of intervention? Например: ще доведе ли до пониска оценка по критерия Relevance (или друг критерий) ако проект кандидатства по точка 1. от Call for proposals LIFE-2022-SAP-CLIMA - "Actions to reduce greenhouse gas emissions in the sectors not covered by the EU Emissions Trading System, including the reduction of use of fluorinated greenhouse gases and ozone-depleting substances" с тема, която не отговаря на подточките a), b), c) или d), но влиза в обхвата на заглавието на точка 1?	При формулирането на целите на проектното предложение е добре те да отговарят на целите на поканата за кандидатстване, както и между целите и дейностите, които ще се реализират да имат връзка по между си. Подаването на проектно предложение с различна цел от тази на поканата е само част от общите критерии за оценка и следва да се гледа комплексно до колко проектното предложение включва добро разбиране на ситуацията и отправната точка за решаване на съответни нужди; ясни целеви групи, партньори, които добавят стойност към проектното предложение; по какъв начин с проектното предложение ще направите разликата от настоящата ситуация, ясно и пълноценно изразяване във формуляра; предложените дейности трябва достоверно да водят до конкретни постижения и въздействия.
3.	Допустимо ли е кандидатстване на самостоятелно без партньорство на голямо предприятие опериращо в сектора на околната среда (отпадъците) с концепцията закупуване на оборудване (линия) за рециклиране на отпадъци и създаването на суровина за други индустрии? По коя подпрограма може да кандидатства?	Партньорите не са задължителен елемент при кандидатстване. Ако кандидатствате без партньор, следва да обосновате как ще постигнете целите си сами. Проектната В идея е допустима за кандидатстване по подпрограма „Кръгова икономика“.

4.	Моля да представите добри практики при финансиране на проекти в област „Околна среда“, подпрограма „Кръгова икономика и качество на живот“, и в област „Действия по климата“, подпрограма „Смекчаване на последиците от изменението на климата и приспособяване към това изменение“ за частни юридически лица! Благодаря Ви предварително!	Три проекта бяха представени по време на информационния ден, презентациите са налични тук: http://www.life-bulgaria.bg/bg/inormacionen-den-programa-life/ На сайта на CINEA, също можете да намерите добри практики: https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life/life-close-market-projects/examples-finalised-close-market-life-projects_en
5.	SLAVCHEV 2015 LTD. търси ФИНАНСИРАНЕ, инвеститор за дялово участие. Международен бизнес партньор, Инвестиционен партньор, финансов фонд. Търся консултанти по европейски програми за представяне на проекта за финансиране. В България не мога да намеря Консултант за европейски проекти в моята сфера на финансиране. Отказано ми е, че не са запознати и не могат да намерят програма, за която да кандидатствам. Проект за газификация на плазмени отпадъци за екологични горива. Моля за вашата компетентност да финансирате начален капитал в моя проект. Изпращам становище до Европейската комисия! Фирма СЛАВЧЕВ 2015 ООД. Търси се начален капитал евро. За да стартира проекта. Следващото поетапно финансиране на проекта е с ливъридж. От международна банка. Финансов инструмент за инвестиране в големи проекти! С такси за плащане. Компанията International Technical Consultants. Изпълнители на проекта. Марко Синьорини. Мениджър	НЗК не посредничи при осъществяване на контакти с консултанти.

Въпроси, зададени по време на информационния ден

№	Въпроси	Отговори
1	Имаме предложение по кръгова икономика вода /въздух, почва. Бихме желали консултантска услуга по предложението ни и представянето му като иновация с ноу-хау.	НЗК не поддържа списъци с консултантски фирми. Процесът на кандидатстване е улеснен и НЗК поощрява кандидатите да разработват проектните си предложения със собствен ресурс, особено ако проектната идея е конкретна и добре формулирана. Предоставени са разяснения на всяка стъпка от кандидатстването. Ако имате нужда от съвет при изготвянето на бюджет, можете да се обърнете към финансиста с конкретно запитване.
2	Здравейте, имаме предложение за подпрограма „Преход към чиста енергия“ и бихме искали консултантска услуга по него.	Както по-горе.
3	Здравейте. Имам одобрение на Европейската комисия за мой проект. Относно кръговата икономика на Европа. Отпадъци към екологични горива. СИНГАЗ и МЕТАНОЛ. Търся консултант по тази програма. За контакт: slavchev2010eood@abv.bg В очакване на вашия любезен отговор, сърдечно ви поздравявам.	Както по-горе
4	Здравейте, кога ще можем да получим презентациите от днешната среща?	Презентациите са публикувани на http://www.life-bulgaria.bg/bg/inormacionen-den-programa-life/
5	Нашето предложение е свързано със внедряване на иновативна система за почистване на водните тела на реки от микро и макро пластмаси, като се застъпва широк социален ефект и ползи за обществеността. Бихме желали да разговаряме лично или да насочи среща за да обсъдим конкретно	НЗК не провежда лични срещи/консултации с индивидуални бенефициенти, тъй като нямаме право да подпомагаме кандидати при изготвяне на проектното предложение. Ако имате конкретни въпроси, можете да ни ги задавате по електронна поща или по телефон.

	темата със специалист. Имаме телефона ви и имейла ви за алтернативен контакт.	
6	Здравейте, задължително ли е ставките по проекта да съвпадат изцяло с обичайното възнаграждение (вкл. осигуровки, бонуси и др.) на служителите на бенефициента? Могат ли да се повишат в разумни граници?	Начинът на изчисление на ставките по проекта е описан в образеца на грантовото споразумение, както и към Annotated Grant Agreement. За всяка страна са приложени осреднени ставки. 1. Разходи за персонал 1.1. <i>Вариант 1:</i> Те трябва да бъдат ограничени до заплати, социално-осигурителни вноски, данъци и други разходи, свързани с възнаграждението, ако произтичат от националното законодателство или трудовия договор (или съответен документ за назначаване) и да се изчисляват въз основа на действително направените разходи, в съответствие със следния метод: <i>Дневната ставка за лицето * заложените дни за работа по проекта</i> Дневната ставка се изчислява по формулата: <u>годишните разходи за заплата на лицето</u> 215 1.2. <i>Вариант 2:</i> Разходите за персонал могат също да включват допълнителни плащания за персонал, назначен по проекта (включително плащания въз основа на допълнителни договори, независимо от естеството им), ако: - това е част от обичайните практики за възнаграждение на бенефициента и се изплаща по последователен начин, когато се изисква плащането да се отнася до идентичен вид работа или опит, - критериите, използвани за изчисляване на допълнителните плащания са обективни и обикновено се прилагат от бенефициента, независимо от използвания източник на финансиране. Ако няма национално законодателство, колективен трудов договор или писмени вътрешни правила, или ако възнаграждението по проекта, не се определя от обективни критерии, изчислението ще се формира от осредненото възнаграждение на лицето през последната пълна календарна година, обхваната от отчетния период, с изключение на възнагражденията, изплатени за работа по европейски проекти.

		2. Експерти назначени на граждански договор – получават възнаграждение за постигнати резултати. 3. Разходи за собственици на МСП – единични разходи: коефициентите, които ще се използват, могат да бъдат намерени в работната програма „Хоризонт Европа“ (раздел „Действия Мария Склодовска Кюри“) : {5080 евро /18 дни = 282.22 евро умножено по Специфичния коефициент за съответната страна, където бенефициентът е установен. Максималният брой дни на година не може да превишава 215 дни Коефициентът може да бъде намерен на: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/horizon/wp-call/2021-2022/wp-2-msca-actions_horizon-2021-2022_en.pdf 4. Разходи за доброволци: фиксирана ставка съгласно приложение 2а на MGA(стр.83): https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/life/agr-contr/mga_life_en.pdf
7	Здравейте, задължително ли е да има развойна дейност по проекти по „Кръгова икономика“? Възможно ли е внедряване на иновативна добра практика за рециклиране на метали в производствено предприятие - нова на ниво сектор ЕС и България?	Да, възможно е. За развойна дейност (научна дейност), погледнете условията и на програма Хоризонт 2020. По програма LIFE не се финансират научни изследвания, но двете програми могат да се допълват.
8	Идея: преработването на отпадъчен продукт при смилане на грозде от винарни, от който процес се получава ципа и семка; и тяхната преработка в студено пресовано масло (от семката) и пелет за горене (от ципата). Даниела Йорданова спомена, че инвестиционни проекти няма да бъдат финансирани от програмата. Въпреки това, този проект съответства на кръгова	Да, проектът съответства на условията по подпрограма “Кръгова икономика и качество на живот“. При бюджетиране, обърнете внимание на това дали от студено пресованото масло ще се генерират приходи, тъй като това може да доведе до намаляване на стойността за съфинансиране от програма LIFE на проекта. Ако степента на готовност на идеята е в начален етап, можете да заложите пари за пилотна технология. В този случай средствата са допустими и ще бъдат одобрени, но отново не бива да се допуска генериране на печалба по време на изпълнение на проекта.

	икономика – биологични отпадъци – последваща преработка. Благодаря.	
9	Здравейте, на сайта на Life Bulgaria са качени преведените ръководства за кандидатстване по покана LIFE 2020. Можем ли да очакваме преводите на новите ръководства за 2022 г.? Знам, че самото кандидатстване и последващата кореспонденция трябва да бъде на английски език, но за първоначална обща представа и запознаване с поканите, би било по-удобно, ако е на български. Благодаря Ви предварително!	Превод на новите ръководства няма да бъде осигурен. На български език можете да ползвате презентациите от информационния ден. Препоръчваме да ползвате материалите на английски език.
10	Здравейте отново, по отношение SAP-CLIMA, очаквания размер на GHG avoidance от критично значение ли е (както например по Иновационния фонд)? Нали при Иновационния фонд нивата на спестени парникови емисии са от значение за оценката и трябва да са significant. Идеята ми е дали има значение, ако емисиите спестени ще са 1 тон на година или трябва да се поне (например) 10 тона. Надявам се ме разбрахте.	Не – няма такова изискване в насоките за кандидатстване.
11	Ако например искаме да кандидатстваме с възобновяемо гориво по area of intervention 3. от SAP-CLIMA, но то не е био-метан или био-газ (както е указано), проектът има ли конкурентни шансове или трябва да си отговаря на фокуса на точката?	Проектът трябва да е съобразен с целите на поканата. Ако самата покана позволява известна гъвкавост, т.е. посочено е, че може да се добавят подобни на изброените приоритетни действия, бихте могли да развиете идеята си.
12	Възможно ли е изграждане на възобновяеми енергийни източници в производствено предприятие по подпрограми "Действия по климата" - Адаптация и/или "Преход към чиста енергия"?	Да, възможно е и по двете подпрограми. Трябва да се погледне предложението в цялост и да се прецени по коя подпрограма ще бъде по-целесъобразно да се подаде.

13	В случай, че искаме да кандидатстваме съвместно с партньор/и - можем ли ние да си изберем дадения партньор или има някаква процедура за избор на такъв, която трябва да се спазва?	Да, разбира се – партньорът се избира от координиращия бенефициент. Конкретна процедура няма. По време на подаване на предложението, трябва да осигурите информация за Вас, партньора/ите – неговите/техните действия, принос – подписва се и партньорско споразумение. В системата на европейския съюз за кандидатстване, трябва да създадете ECAS – регистрация и PIC номер.
14	Моля към документ Въпроси-Отговори да включите и линкове, свързани с финансовите въпроси, напр. т.н. калкулатор за който стана въпрос в последната презентация, ставки и др	На този линк, можете да намерите документи, които се отнасят до финансови въпроси: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/docs/2021-2027/common/guidance/unit-cost-decision-travel_en.pdf Това е калкулатор за разходи при пътуване и фиксирани стойности: https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/procedures-guidelines-tenders/information-contractors-and-beneficiaries/calculate-unit-costs-eligible-travel-costs_en
15	Къде можем да намерим това ръководство Step by Step за индикаторите и тези видеа?	Полезна информация и насоки, можете да намерите на тези две връзки: https://webgate.ec.europa.eu/funding-tenders-opportunities/display/OM/Online+Manual https://webgate.ec.europa.eu/funding-tenders-opportunities/display/IT/Submit+a+proposal
16	Можете ли да ни изпратите списъци и повече информация за одобрени проекти, не само от програма "Биоразнообразие", но и от останалите, моля?	Не, процесът на оценка все още не приключил. Разполагаме с индикативен брой на предложени проекти за финансиране в подпрограма „Климат“ – 5 проекта и 26 по подпрограма „Преход към чиста енергия“, но подробностите относно координиращ бенефициент, стойност и наименование не са известни. Няма практика CINEA да изпраща такава информация на НЗК.
17	Условието да не се генерират приходи дали се отнася за всички покани, или само за определени? Например проект за енергия от ВЕИ и батерии за съхраняване на неизползваната енергия.	Няма условие да не се генерират приходи. Условието е, ако се генерират приходи, какво следва. В хода на изпълнение на проекта не е допустимо генериране на печалба затова тя се приспада от стойност за съфинансиране на проекта, но след приключване на проектните дейности, няма пречка да се генерират приходи.

		Ако технологията е иновативна, може да разработите прототип и това ще е допустим разход за финансиране. Също така следва да се внимава за евентуално двойно финансиране.
18	Здравейте, аз съм собственик на къща в София окръг, на която смятам да сменям покрива и да сложа/инсталирам соларни панели. Покривът е около 200 кв.м. Мога ли да кандидатствам по някой проект за чиста енергия?	Да - по подпрограма „Преход към чиста енергия“, вижте покана LIFE-2022-SET-HOMERENO
19	Здравейте, би ли било допустимо иновация свързана с батерии за съхранение на електроенергия, която се състои в това, че имаме технология, чрез която рециклираме стари автомобилни акумулатори, които се връзват паралелно и се управляват от специализиран софтуер, който следи заряд-разряд. Цената за създаване на 1 мегават сторидж е 10 пъти по-ниска от тази на литиевойонните батерии? И също така, ако е позволено, закупуването на стари - употребени акумулатори ще бъде ли допустимо по проекта за да можем да финансираме изграждането на прототипи, които да тестваме в реална среда?	Да, допустимо е. Проектното предложение може да бъде подадено по подпрограма е “Кръгова икономика и качество на живот“ .

За въпроси, можете да се свържете с НЗК – lifencp@moew.government.bg
и със Стоян Йотов, експерт мониторинг - stoyan.yotov@neemo.eu